

[13]

№ 446

STAN KOŚCIOŁA SOŁOCKIEGO I PLEBANII ONEGO
NA ROZKAZ JAŚNIE OŚWIECONEGO KSIĄŻĘCIA
IGNACEGO JAKUBA MASSALSKIEGO BISKUPA
WILEŃSKIEGO CZASU GENERALNEJ DZIEKAŃSKIEJ
WIZYTY OPISANY W ROKU TYSIĄC SIEDMSET
OŚMDZIESIĄT TRZECIM

OPISANIE KOŚCIOŁA

Kościół sołocki ma fundusz królewski, zabudowany z drzewa, stary, potrzebuje dachu i wewnętrznej reperacji, osobliwie stalowania. Erygowany pod tytułem Świętych Apostołów Piotra i Pawła. Drzwi do babińca i kościoła razem podwójnych futrowanych na zawiasach żelaznych dwoje, trzecie z boku babińca pojedyncze, z zamkiem starym [l. 133v] wewnętrznym i z klamką. Okien w ołów oprawnych siedm. Zakrystyja drzwi ma dwoje, jedno z kościoła gładkie, drugie z cmentarza futrowane, oboje z zamkami wewnętrznymi popsute-mi, na zawiasach żelaznych. W tej zakrystyi okno w ołów oprawne, z kratą żelazną; szafa z dwoma z dołu szufladami większemi na aparaty i mniejszemi dwoma, w górze zaś szafka zamykana i dwie szufladki małe stolarskiej roboty. Ławek po obu stronach kościoła dębowych nowych ośm. Ołtarzów trzy. Wielki ołtarz pod tytułem Najśw. Panny Wniebowzięcia, snickerskiej roboty, malowany, z skrzydłami rznietemi i pozłacanemi, obraz w tym ołtarzu na płótnie malowany, podarty. Ołtarz ten ma indulgentias eliberandi animam quotidie e poenis purgatorii dum sacrificium missae celebratur. Drugi ołtarz – z lewej strony, bracki, pod tytułem Serca Jezusowego, statuę Rozpiętego na krzyżu mający, snickerskiej roboty, stary, malarskim złotem pozłacany. Trzeci ołtarz – z prawej strony Ś. Antoniego Padewskiego, snickerskiej roboty, malowany. Altary i kaplic w kościele tym nie ma. Uroczystość faesti principalis u wielkiego ołtarza przypada w pierwszy \dzień/ Zesłania Ducha Ś., z odpustem zupełnym i dwoma tegoż kwartałowemi, pierwszy w dzień Wniebowstąpienia Pańskiego, drugi w dzień Wszystkich Świętych. W kościele tym czasu znaczniejszych świąt liczny konkurs bywa ludzi, innych zaś, jako i w niedziele, cale mały. Kościół pomieniony jest tylko benedykowany, obrazu cudownego nie ma i obligacyi żadnych, prócz niedzielnych parafijalnych.

SPRZĘT KOŚCIOŁA TEGO

		Waga		
		Grzywny	Łoty	¼-ci
<u>Argenteryja</u>	Monstrancja srebrna połączana	5	–	–
	Kielich srebrny zewnątrz i wewnątrz wyzłacany, z patyną	2	10	–
	Kielich srebrny z patyną, mający wierzch [l. 134] z krzyżykiem, wewnątrz wyzłacany	2	11	–
	Pacyfikał srebrny połączany, cum ligno S. Crucis	2	13	–
	Vasculum srebrne wyzłacane	–	7	–
	Tabliczek srebrnych N° 23, koron małych 3, N° 26	3	5	–
	Korona cierniowa duża na Panu Jezusie, N° 1	1	6	–
		Ornaty		
<u>Aparaty</u>	Ornat sztofowy biały z galonikiem złotym, do niego stuła, manipularz, bursa i palka			1
	Ornat fioletowy z stułą, manipularzem, welum, bursą i palką, przy nim kompanka bantajerowa			1
	Ornat czerwony stary, z kompanką srebrną, do niego manipularz			1
	Ornat atlasowy czerwony, z kompanką bantajerową, do niego stuła, manipularz, welum, bursa i palka			1
	Ornat plisowy stary z kompanką bantajerową			1
	Ornatów wyreperowanych z kitajki niebieskiej z kolumną siarczystego koloru, wkoło tasiemkami lamowanych, do nich manipularzów 2, welum 1			2
	Ornat czerwony kitajczany, z starzyzny złożony, wkoło tasiemką jedwabną lamowany, z stułą i welum			1
	Ornat kitajczany żałobny, stary, z galonikiem srebrnym, do niego stuła, manipularz, welum, bursa i palka			1
	Kapa żałobna stara, do użycia niezdatna			1
	Burs podartych, do użycia niezdatnych			2
Stuł białych licznych, z fartuszka splamionego zrobionych			3	
<u>Bielizna</u>	Alb tkackich starych			4
	Tuwalni tkackich różnych			21
	Komż starych różnych			5
	Korporałów 10, puryfikaterzów 35,		N°	45
	Ręczników różnych			21
	Humerałów			4
Pasków nicianych			5	

[l. 134v]

	Chorągiew polna kitajki karmazynowej	1
	Proporców takiejże kitajki	2
	Chorągiew żałobna	1
	Chorągwi starych różnych	4
<u>Chorągwie etc.</u>	Firaneł kitajczanych par 2, sztuk	4
	Fartuszek atlasowy biały, haftowany, z galonikiem złotym	1
	Fartuszek kitajki karmazynowej, z galonem srebrnym	1
	Zasłonek siatkowych u ołtarzów sztuk	4
	Zasłonek siatkowych u ołtarzyka nosialnego par 2	4
	Mszał duży stary	1
	Mszał mały rekwizjalny stary	1
<u>Księgi</u>	Gradualik chorowy	1
	Ewangieliczka stara	1
	Agendka	1
	Lichtarzów cynowych mniejszych i większych sztuk	4
	Vasculum cynowe przy ołtarzu do obmycia palców	1
	Vascula cynowe potrójne ad olea sacra	1
	Vascula cynowe połamane	1
	Łódka cynowa	1
	Ampulek cynowych para 1, do nich taca, sztuk	3
	Ampulek cynowych starych	2
	Krucyfiksów cynowych	2
	Turybularz mosiężny stary	1
<u>Lichtarze etc.</u>	Fons miedziany pobielany	1
	Kociołek mosiężny na wodę święconą	1
	Kotłów miedzianych brackich	2
	Puszka blaszana na hostyje	1
	Żelazo do pieczenia opłatków stare, nie bardzo zdatne	1
	Cyrkuł do robienia komunikantów	1
	Dzwonków przy ołtarzach	4
	Dzwonek przy zakrystyi 1, w kopule sygnatura 1	2
	Krzyżów drewnianych procesyjnych 2, małych 2	4
	Lichtarzów drewnianych	12

<u>Adaucta</u>	Ornat czerwony kitajczany, wkoło tasiemką jedwabną garnerowany, do niego stuła i welum	1
	Kapa atlasowa w paski zielone i białe z galonem, przez parafijanów sprawiona	1
	Fartuszek lamowy na dnie srebrnym	1
	Burs ad infirmos materyjalnych	2
	Stuła fioletowa	1
	Antepedium cyratowe w różne kwiaty malowane	1
	Biretów	2
	Alba szwabska z korunami	1
	Komża szwabska z korunkami	1
	Puryfikaterzów	11
	Pasek jedwabny karmazynowy	1
	Vasculum pojedyncze cynowe pro oleo infirmorum	1
	Lichtarzów cynowych niewielkich	6
	Ławeczka przy zakrystyi	1
	Ławek w kościele	8
	Przy plebanii budynek nowy	1
	Szpichrz nowy wystawiony	1
	I lodownia wybudowana	1

Pozytew stary, reparacyi potrzebujący, do użycia ledwo zdatny.

Lampa w kościele zawsze się pali. Cmentarz dla ostrości góry lubo niewielki, atoli oparkaniony i zamykany, na którym dzwonnica udzielna z drzwiami na zawiasach i krukach z klamką, gontami kryta, stara, mająca w sobie dzwon większy 1, dzwonek mniejszych 2.

SZPITAL

Szpitalu przy kościele ani funduszu na niego nie ma. Na placu księży augustyjanów BBMM de poenitentia jest szpital zbudowany od w. jejm. pani Strutyńskiej starościnej sejwejskiej opodal od kościoła parafijalnego, w nim atoli nie ubodzy, ale rzemieślnicy mieszkają.

PLEBAN

Proboszcz jw. jks. Piotr Toczyłowski biskup bellineński, sufragan, kantor prałat i oficyjał wileński. Podproboszczy ks. Szymon Dewojna z powiatu wilkomierskiego, lat mający 42. Zostaje przy tym [l. 135v] kościele od roku

1779. Wyświęcił się w roku 1769 na prowizyją jks. Michała Rostockiego proboszcza witebskiego, edukował się in Monte Salvatoris. Jest prowizem kościoła tego, innego żadnego beneficium nie ma. Jest przytym in dignitate prothonotariatus apostolici. Ma do pomocy wikaryjusza z klasztoru sołockiego kanoników regularnych. Przy filii zaś duksztańskiej jest ks. Łukasz Krzywobłocki, franciszkanin; pensyi rocznej ma talarów bitych 35.

BRACTWO

Bractwo w tym kościele znajduje się Serca Jezusowego, jedno tylko, wprowadzone przez jks. Golisiańskiego podproboszczego sołockiego, nie ma dochodów żadnych pewnych, ani na kwestę do wycięzzonej od dworów parafii posyła, i dlatego przychodów znaczniejszych i ustaw żadnych nie ma. Bractwo to urzędników sobie dla porządku obiera, jak to marszałków, chorążych, podskarbiów, kantorów i kantorki, fascyferów etc. Ci wszyscy dla porządku odbywania procesyi czasu festów solennych zadosyć czynią swym powinnościom. Ma oraz swój ołtarz, acz bez udzielnego żadnego sprzętu, z odpustami na dniu Serca Jezusowego przypadającemi, z czterema kwartałowemi – pierwszym po ss. Pietrze i Pawle w niedzielę, drugim w niedzielę między oktawą Najśw. Panny Wniebowzięcia, trzecim w dzień Najświętszej Panny Bolesnej, czwartym po świętym Jerzym, w niedzielę przypadającemi. Pomieniony odpust bractwa tego – na zawsze, kwartałowe zaś ad decennium są pozwolone i nadane od Klemensa XIII papieża.

ZAKONNICY

1-mo. W miasteczku Sołoku są reguły ś. Augustyna CC. RR. BB. MM. de poenitentia, fundowani od ww. ichm. panów Pietkiewiczów czeszników brasławskich na sumie 20000 tynfów roku 1718. W roku zaś 1741 stanęła zamiana z w. jp. Strutyńskim starostą sejwejskim na folwark Narbuciszki. Teraz mieszka osób zakonnych 5. Kwesty formalnej nie odprawują, lubo prywatnie zdają się uprzykrzać. Kazania w swoim kościele zawsze miewają, lecz w dni popielcowe i [l. 136] wielkoczwartkowe, dla niektórych odpustów w swym kościele, kościołowi parafijalnemu przez odciagnienie parafijanów czynią corocznie przeszkodę, iż rządca kościoła parafijalnego z sługami tylko kościelnymi całe odbywa nabożeństwo. Także bez dozwoleń plebana elewata cruce kondukta umierającym bez testamentu, szczególnie dla wziętku, odprawują, i ostrzeżenia plebańskie w tej mierze za nic mają. Do tego nabożeństwu parafijalnemu, kończyć się zwykłemu w dni święte o godzinie 12-iej, zawsze przeszkodę czynią, gdyż i oni w swym kościele o teje godziny nabożeństwo odprawują i kończą.

2-do. W Helianowie mieszkają reguły ś. Bazylego bazylijanie fundowani przez ww. ichm. pp. Jana i Helenę Butlerów czeszników brasławskich. Fundusz od obojga zaprzysiężony w Wilnie roku 1755, mieszka osób zakonnych cztery, wyrazu zaś w funduszu, wiele powinno mieszkać, nie ma. Pomienieni zakonnicy mają curam animarum dependenter od plebana sołockiego, a w poblizszej części parafii mają w nadgodę kolendę, akcydens od chrztu, od pogrzebu i ofertę. Miewają kazania polskie i niekiedy nauki litewskie. Nabożeństwo swoim obrządkiem odprawują, którego parafianie nie rozumiejąc i zalecenia świąt i postów nie mając, często przeciw temu wykraczają. Kwesty żadnej nie odprawują, o zgorszeniach nie słyhać, i praw plebańskich nie łamią.

PLEBANIJA

Plebanija odległa od kościoła o kroków sto kilkanaście, drewniana, stara bardzo i do rezydencyi wcale nie zdatna, dranicami kryta, ma dwie izby, dwie komory i spiżarnią; drzwi na zawiasach sześcioro, okien z drobnych kawałków szkła znajduje się ośm, w drzewo wszystkie sprawne. W tyle za plebanią budynek nowo wystawiony wspólnym kosztem jw. jks. Piotra Toczyłowskiego biskupa bellineńskiego, sufragana, kantora prałata i oficyna wileńskiego. Budynek ten z jednego boku ma izbę białą z alkierzem i piecem kaflowym szarym dla rezydencyi zimowej plebana, z drugiego zaś ma piekarnię z komorą i z piecem piekarnianym krzyżowym dla czeladzi. Drzwi wszystkich w całym tym budynku stolarskiej roboty, na zawiasach żelaznych, z klamkami i probojami 6-ro, okien większych 5-ro, mniejszych 4-ro. Naprzeciw plebanii szpichrz nowy słomą pokryty, drzwi jedne mający na zawiasach [l. 136v] żelaznych, także lodownia nowa, drzwi na zawiasach dwoje mająca. Lodownia ta i szpichrz kosztem ks. podproboszczego są wybudowane. Inne zaś budynki są stare i reparacyi potrzebujące, a niektóre nowego wystawienia, jako to świronek z drzwiami na zawiasach, stajenka, chlewków trzy, odrynek dwie, gumno, browar z łaźnią i słodownią. Ogrodu fruktowego w tej plebanii nie ma, prócz trzech jarzynnych.

FOLWARK

Folwark, Gieteniszki nazwany, nowo wybudowany, o pół mili od Sołoka, z przynależącemi do siebie wioskami i zaściankami, lasami i jeziorami, że jest oddzielony do prelatury katedry wileńskiej i dokumentów onego żadnych in fundo nie ma, dlatego stan poddanych i gruntów folwarku tego nie opisuje się. Jurysdyka zaś w Sołoku leżąca postąpiona jest ks. podproboszczemu i ma gospodarzów czterech. Do tej jurysdyki jest gruntu śrze-

dniego gatunku włók trzy i morgów pięć, razem z plebańskim. Trzech z tych gospodarzów wychodzą na tygodniową pańszczyznę po dwa dni zimą i latem. Gwałtów odbywają 12 po jednej osobie z chaty na rok, latem tylko, i podwodę czyli drogę wileńską raz na rok odbyć powinni. Ciż wszyscy płacą do skarbu Rzeczypospolitej podymnego po zł 6, czwarty zaś gospodarz, na ogrodzie mieszkający, czynszu płaci rocznie po zł 16. Z folwarku zaś Gieteniszki podymne włość opłaca na rok zł 309 gr 10. Młynowe zaś, czopowe i subsidium charitativum nie płaci się.

OPISANIE PARAFII

Parafia sołocka graniczy z parafią dusiatską, taurogińską, łyngmiańską, daugieliską, smołwieńską i jezioroską. 1-mo. Od dusiatskiej parafii graniczy o mil dwie od kościoła sołockiego z wsiami Pozejmie i Murliszki. 2-do. O mil półtrzeci z wsiami Żadawajniańce i Zachary. 3-tio. O mil trzy z wsiami Gornie i Dule. Od taurogińskiej parafii granica do kościoła sołockiego o pułtrzeci mili, z wsią Gotelami i zaściankiem Łempickie, o mil trzy z wsią Juchnianami i Antylgie. Z łyngmiańską parafią graniczy sołocka o półtory mili z wsią Opidworze i zaściankami Miszkuniszki, Emiszyszki i Zubiszki. Z parafią daugieliską graniczy sołocka o mil trzy od kościoła z Tartakiem, wsią Okmiany, jeziorem Dzisną, wsią Maguny i z miasteczkiem Rymszany. Od smołwieńskiej graniczy [l. 137] o mili pułtovej z wsią Rustejkie, o mil zaś trzy graniczy z dworem i wsią Gierkany i z wsią Untupie. Od jezioroskiej graniczy sołocka parafia o pułtovej mile zaściankiem Grażucie, o 2 mile zaściankiem Szukiszki. Parafia ta długa mil 6, szeroka mili półpiąty. Kola-cyja należy do najjaśniejszego Króla JM. Zawiera w sobie miasteczko Sołok, w którym jurysdyka jo. książęcia biskupa wileńskiego, jurysdyka w. jejm. pani Teresy Strutyńskiej chorążyny brasławskiej i jurysdyka do plebanii sołockiej należąca, tudzież zawiera w sobie dworów 8, folwarków 14, wsi 90, zaścianków 50, których odległość od kościoła parafijalnego sołockiego [niżej] wyraża się.

*Jo. jm. księżęcia Ignacego
Jakuba Massalskiego biskupa
wileńskiego*

		mile	$\frac{1}{4}$ mile
<u>Dwór</u>	Sołocki	–	–
	Kiemiany	1	–
	Tynkuszeki	1	$\frac{1}{2}$
	Użeniszeki	1	$\frac{1}{2}$
	Bikiany	1	–
	Poberzie	2	$\frac{1}{2}$
	Sażyńie	3	–
	Szłepiecie	2	$\frac{1}{2}$
	Kłowiszki	2	$\frac{1}{2}$
	Bajbie	2	–
	Nowa Derewnia	1	–
<u>Wioski</u>	Danejkie	2	–
	Blekiszki	1	$\frac{1}{2}$
	Skiełdy	1	$\frac{1}{2}$
	Gałminie	2	–
	Szükszcie	1	$\frac{1}{2}$
	Degucie	2	–
	Niecieckie	1	–
	Tylytszki	1	–
	Draby	1	$\frac{1}{2}$
	Alejuny	1	$\frac{1}{2}$
	Rejstyniszki	2	–
	Warniszki	–	$\frac{1}{2}$
	Linkiszki	1	–
	Mikiszki	1	–
	Kołodyniszki	2	–
	Taluniszki	1	$\frac{1}{2}$
	Bikiałyszki	2	–
<u>Zaścianki</u>	Raksie – 3 zaścianki	1	–
	Murmuliszki	2	–
	Żarkiszki	2	–
	Giarwiszki	1	–
	Saliniszki	1	–
	Pukierynyszki	–	$\frac{1}{2}$
	Bojatyszki	2	–

*W. jejm. pani Strutyński
chorążynie brasławskiej*

<u>Dwór</u>	Łodzie	–	$\frac{1}{2}$
	Żagarynie	1	–
	Płowcie	1	–
	Auksztakalnie	1	–
<u>Wioski</u>	Połodzie	1	–
	Jakiszeki	–	$\frac{1}{2}$
	Teterwinie	1	–
	Sadziuny	1	$\frac{1}{2}$

*Ichm. księży kanoników BB.
MM. de poenitentia*

<u>Folwark</u>	Narbuciszki	–	$\frac{1}{4}$
	Trejgie	1	–
<u>Wioski</u>	Sabałunki	–	$\frac{3}{4}$
	Ażele	1	–
			[l. 137v]
	Pociszki	–	$\frac{1}{2}$
<u>Zaścianki</u>	Tykuniszki	–	$\frac{1}{2}$
	Pumpucie	1	–

*W. jp. Kiełpsza regenta
grodzkiego brasławskiego*

<u>Folwark</u>	Wilkiszki	1	–
<u>Wioska</u>	Atkaciszki	1	–
<u>Zaścianek</u>	Widzianiszki	1	–

*W. jp. Józefa Burego
dworzanina JKM*

<u>Dwór</u>	Hubiszki	1	–
	Jaksztyszki	1	–
	Czepcie	1	–
	Rejnie	1	$\frac{1}{2}$
<u>Wioski</u>	Grykopole	1	$\frac{1}{2}$
	Wardziakiemie	2	–
	Juraszale	2	–
	Kalwiszki	1	$\frac{1}{2}$
	Kurany	2	–
<u>Zaścianki</u>	Jankowszczyzna	2	–
	Judziewszczyzna	2	–
	Świetycka	1	$\frac{1}{2}$

*W. jp. Michała Burego
stolnikowicza brasławskiego*

<u>Dwór</u>	Liguny	2	–
<u>Wieś</u>	Liguny	2	–

*W. jejm. pani Nowohońskiego
rotmistrzowej brasławskiej*

<u>Folwark</u>	Symoniszki	1	½
<u>Wioska</u>	Degutele	2	–
	Kajryszki	2	–
<u>Zaścianki</u>	Krukowskie	1	–
	Komorowskie	2	–

*W. jp. Tadeusza Mieńskiego
skarbnika wilkomierskiego*

<u>Folwark</u>	Sklimontyszki	1	–
<u>Wioska</u>	Naruny	–	½
<u>Zaścianek</u>	Asiukłe	1	–

*W. jp. Antoniego Masłowskiego
rotmistrza brasławskiego*

<u>Folwark</u>	Romaniszki	1	–
<u>Wioska</u>	Naruny	1	–
<u>Zaścianek</u>	Barkszteliszki	1	–

*W. jp. Jana Dawidsona
rotmistrza brasławskiego*

<u>Folwark</u>	Wojaszyszki	2	½
<u>Wioska</u>	Zabłociszki	2	–
<u>Zaścianek</u>	Untałksnie	2	–

*Jw. jejm. pani Tyszkiewiczowej
wojewódzkiej smoleńskiej*

<u>Dwór</u>	Uźwinty	1	½
	Naubeny	1	–
	Rakiany	1	–
	Talimiany	1	–
<u>Wioski</u>	Jakiany	1	¾
	Wiżele	1	–
	Pratkuny	1	–
	Bojary	1	–

<u>Zaścianki</u>	Kałyniszki	1	½
	Serafiniszki	1	½
	Łowczuniszki	1	½
	Pożemiszki	1	½
	Rukiszki	1	½

*W. jp. Ratomskiego skarbnika
brasławskiego*

<u>Folwark</u>	Gierkany	2	½
	Gierkany	2	½
<u>Wioski</u>	Rudańce	2	½
	Kuźmiciszki	2	½

[l. 138]

*Do probóstwa sołockiego
należące*

<u>Folwark</u>	Giteniszki	–	½
	Bojarele	1	–
<u>Wioski</u>	Puśle	2	–
	Kiszkiele	1	–
	Janiszki	1	–
<u>Zaścianki</u>	Saweje	2	–
	Reminiszki	1	–
	Cyganiszki	–	½
	Gierweliszki	–	½
	Unguryszki	–	½
<u>Zaścianki</u>	Grzybiszki	1	–
	Drabiszki	1	–
	Rudakiszki	–	¾
	Giteniszki	–	½

*W. jejm. pani Teresy
Rudominowej marszałkowej
brasławskiej*

<u>Dwór</u>	Dukszty	2	–
	Dydziasale	1	½
<u>Wioski</u>	Sakiszki	1	½
	Zakarklinie	2	–
	Pożemiszki	2	–

<u>Zaścianki</u>	Krawczonków	1	½
	Surulewiski	2	–
	Dworzyszcze	2	–
	Połtyski	2	¾

*Jo. księcia Karola Radziwiłła
województwa wileńskiego*

<u>Wioski</u>	Dryszkuny	2	½
	Koniuchy	3	–
	Bikiany	3	–
	Żusynie	3	–
	Giejby	2	–
<u>Zaścianki</u>	Taskuny	3	–
	Pluszyski	3	–

*W. jp. Szmigielskiego
rotmistrza brasławskiego*

<u>Folwark</u>	Iwaszkiańce	2	½
<u>Wioski</u>	Kiejży	2	½
	Tarasiszki	2	½

*W. jp. Szmigielskiego
skarbnika brasławskiego*

<u>Folwark</u>	Berżeniki	2	½
<u>Wioski</u>	Wiederyńce	3	–
	Berżeniki	2	½

*W. jp. Bielikowicza pisarza
grodzkiego brasławskiego*

<u>Dwór</u>	Kozaczyzna	3	–
<u>Wioski</u>	Boldery	3	–
	Wieżańce	3	–
	Soboliszki	3	–
	Akremy	2	½
	Jurgiańce	3	–
	Bojary	3	–
<u>Zaścianek</u>	Komisaryszki	3	–

*W. jp. Bielikowicza cześnika
powiatu brasławskiego*

<u>Dwór</u>	Gudziszki	2	½
<u>Wioski</u>	Rypińskie	2	½
	Mejtuny	2	½
	Podudzie	3	–
	Nowaderewnia	2	½
	Tartak	2	–
	Żejmy	2	–
	Tartakiszi	2	½
	Wiewersiszki	3	–
	Songardy	2	–
	Natryniszki	2	–
Zaprudzie	2	½	

[l. 138v]

*W. jp. Pałaszewskiego
chorążego JKМ*

<u>Folwark</u>	Magunki	3	–
<u>Wioski</u>	Staszuny	3	–
	Kałowiszki	3	–

Jp. Zabłockiego

<u>Folwark</u>	Kuźmiszki	3	–
<u>Wieś</u>	Warny	3	–

*W. jp. Józefa Burego dworzanina
JKМ w possessyi w. jp. Rusieckiego
podczaszego połockiego*

<u>Folwark</u>	Birzionszki	2	–
----------------	-------------	---	---

*Ichm. księży bazylijanów
helianowskich*

<u>Folwark</u>	Ażany	2	–
<u>Wioska</u>	Ażany	2	–

Dysydentów, to jest lutrów i kalwinów w tej parafii znajduje się osób męskich cztery, białogłowskich osób trzy. Moskalów mężczyzn osób 128, białogłów osób 97. Ci Moskale oratoryjum swoje w Starym Dworze sołockim bez przywileju i pozwolenia mają. Żydów męskich osób w całej parafii znajduje się 111, białej płci osób 105 i mają szkołę w Sołoku na jurysdyce w. jejm. pani Strutyński [!] chorążynie brasławskiej bez przywileju.

FILIIA DUKSZTY

Kościół filijalny duksztański z dawna fundowany od Rudominów, teraz noviter od lat piętnastu na podmurowaniu wybudowany od Teresy Rudominowej marszałkowej brasławskiej, z dachem łamanym, pod tytułem Ś. Krzyża. We środku tego kościoła filary tarcicami rżniętymi akomodowane i sufit kształtnie wybity. Drzwi do tego kościoła troje futrowanych, wielkie drzwi podwójne, z zamkiem wewnętrznym francuskim, dwoje zaś w babińcu zasuwane prętami żelaznymi. Okien na dwóch kondygnacjach z boków kościoła tego dwanaście, na chórze jedno, za ołtarzem wielkim małe jedno, ławki po obu stronach kościoła stolarskiej roboty, dobre. Ambona snickerskiej roboty, malowana, i sklep murowany. Ołtarzów trzy, wszystkie nowe, biało na kształt fałszmarmuru malowane i żyłkami złotymi akomodowane. Ołtarz wielki z obrazem Najśw. Panny na aksamicie rytym, zasuwany. Na stole tego ołtarza cymborium zamykane, malowane i pozłacane, pięknej roboty. Drugi – po lewej stronie ś. Antoniego, w górze z obrazem ś. Stanisława Kostki. Trzeci ołtarz Pana Jezusa, a w górze obraz Najśw. Panny Bolesnej. Ołtarzyk nosialny snickerskiej roboty, malowany, z jednej strony mający obraz ś. Jana Nepomocena, z drugiej ś. Józefa Oblubieńca. [l. 139] Zakrystyi dwie – jedna z podwórza drzwi mająca futrowane, z zamkiem wewnętrznym francuzkim i okienko jedno, druga zaś zamyka się z kościoła. W tej okno z kratą żelazną, piec kaflowy i szafa z szufladami na składanie aparatów i bielizny. Uroczystości obchodzą się do roku trzy: na Święty Krzyż, na Najświętszą Pannę Gromniczną i na ś. Józefa Oblubieńca.

SPRZĘT TEJ FILII

		Sztuki
Argenteryja	W wielkim ołtarzu sukienka srebrna na Najśw. Pannie, z dwoma koronami srebrnymi i z czterema gwiazdami złotymi	1
	Ditto. Tabliczek srebrnych	2
	Obrączek złotych 4, srebrnych 2	6
	Na obrazie ś. \Antoniego/ koron małych srebrnych 2, tabliczka 1	3
	Na obrazie Pana Jezusa korona ciemniowa srebrna 1 i fartuszek 1	2

<u>Argenteryja</u>	Monstrancija duża srebrna, w której melchizedech i promienie suto pozłacane	1
	Puszki zewnątrz i wewnątrz wyzłacane, cum operculis	2
	Puszka srebrna wewnątrz wyzlacana	1
	Kielichy srebrne z patynami, wewnątrz wyzlacane	2
	Kielich srebrny z patyną, zewnątrz i wewnątrz wyzlacany	1
	Pacyfikał srebrny z promieniami pozłacanemi	1
	Lampa srebrna, duża dosyć	1
	Kanony lustrowe przy wielkim ołtarzu	3
<u>Aparaty</u>	Ornatów czerwonych solennych z stułami, manipularzami, welami, palkami i bursami	3
	Ornatów fioletowych, jeden ze wszystkim, drugi zaś z stułą i manipularzem	2
	Ornatów zielonych w kwiaty srebrne, ze wszystkim	2
	Ornat siarczysty w kwiaty srebrne, ze wszystkim	1
	Ornat jednostajnej materyi z kompaną srebrną, cały garnitur	1
	Ornatów adamaszkowych czarnych, ze wszystkim	2
	Ornat aksamitny czarny, ze wszystkim	1
	Kapa materyi białej	1
	Kapa adamaszkowa czarna	1
	Stuł licznych czerwonych	2
	Baldachim adamaszkowy	1
	[l. 139v]	
<u>Bielizna</u>	Alb szwabskich z korunami	5
	Alb tkackich z korunami	4
	Komż rąbkowych	2
	Komż ordynaryjnych	4
	Korporałów	7
	Puryfikaterzów	20
<u>Tuwalnie</u>	Tuwalnia duża z fręzlą złotą	1
	Tuwalenka mała z fręzlą złotą	1
	Tuwalnia z koroną	1
<u>Chorałgie</u>	Chorałgiew polna kitajki karmazynowej, z gałką srebrną	1
	Antependium solenne siarczyste wyszywane	1
<u>Księgi</u>	Mszałów dużych	2
	Mszał rekwijalny	1
	Agendka	1
	Ewangieliczka	1

<u>Lichtarze etc.</u>	Lichtarzów cynowych większych sztuk	12
	Lichtarzów małych cynowych sztuk	4
	Krzyż cynowy	1
	Ampulek cynowych sztuk	4
	Fons cynowy	1
	Vascula cynowe potrójne ad olea sacra	1
	Turybularz mosiężny	1
	Łódka mosiężna z tyżeczką	1
	Dzwonków małych przy ołtarzach i przy zakrystyi	4

Lampa przed wielkim ołtarzem zawsze się pali. Pozytew nowy i ze wszystkim dobry i do użycia zdalny. Cmentarz teraz oparkaniony i zamykany, ale wielm. pani Rudominowa marszałkowa brasławska umyśliła jeszcze oparkanie dać nowe między słupami murowanymi. Dzwonnicy udzielnej nie ma, ale wieża wyprowadzona w górę, razem z kościołem złączona, jest dzwonnica, w której dzwonek miernych trzy.

Mieszkanie dla księdza i organisty jego jest zaraz przy kościele – drewniane, stare, do którego wszedłszy po prawej stronie sieni izba z piecem kafelowym, z trzema oknami i drzwiami z klamką, zaszczipką i probojami. Z tej izby pokoik sypialny z oknem jednym [l. 140] i z drzwiami. Z tego zaś pokoiku garderóbk małych dwie, do których drzwi dwoje i okien małych dwa. Dalej przez sień – obok izdebka mała dla organisty i kościelnego. Po lewej zaś stronie sieni – izba piekarniana z czterema oknami, piecem i z drzwiami. Po obu rogach tego budynku są dwa ogródki fruktowe, z których owoc dwór zbiera.

Mogił w tej parafii całej, prócz cmentarzew czterech, to jest parafijalnego sołockiego, augustyjańskiego, duksztańskiego filijalnego i bazylijańskiego w Helianowie, znajduje się ośmnaście – dobrze oparkanionych, na których się parafijanie chowają; inne zaś, że nie były dobrze opatrzone, są zakazane. Moskiewskich mogił dwie. Jarmarków w miasteczku Sołoku na rok bywa trzy, to jest w niedzielę po ś. Jerzym, po ś. Piotrze i po Wniebowzięciu Najśw. Panny Maryi. Felczera ani lekarza, jako też i osób sekretem choroby leczących ta parafija nie ma i zabobony między prostotą wykorzenione. Ubogich przechodzących z różnych miejsc i parafii różnymi miejscami liczba wiadoma być nie może. Mieszkających zaś w parafii sołockiej prawdziwie niedołączonych i starych liczyć się może do osób 40. Kaplice w tej parafii za indultami żadne nie znajdują się.

SZKOŁA PARAFIJALNA

Szkoła lubo nie jest podług rozkazu jo. kajażęcia jm. Pasterza wybudowana, jest jednak wyznaczona izba wygodna w plebanii. Dyrektora umyślnego nie ma, ale organista Antoni Myszkowski zastępuje teraz onego miejsce i ma in vim tych dwóch obowiązków zł sto kapitulacyi rocznej, który, że ma razem dwie funkcyi, w nauce dzieci dokładnie dopilnować nie może. Parafianie nie chcą posyłać dzieci do szkoły, a choć niektórzy są co posyłają, to tylko w zimie, a na wiosnę odbierają. Przyczyną tego jest faraonowe prawie ludzi poddanych od wszystkich generalnie dworów uciśnienie, iż poddaństwo ze wszystkiego wycięzione, nie ma czym dzieci żywić, a tym bardziej onym edukacją dawać, chociaż ich ta więcej nie kosztuje, jak tylko wyżywienie dzieciom dane. Tej zimy dzieci uczących się wszystkich, a to prostej kondycyi, znajduje się ośmiu. Uczą się na elementarzach polskich i łacińskich dla służenia do Mszy i na innych książkach dla nabożeństwa i nie są używani do żadnych robót przeszkadzających tym acz szczupłym naukom. [l. 140v]

Dokumentów kościołowi sołockiemu służących żadnych circa fundum nie ma, wszystkie znajdują się w Wilnie u jw. jks. biskupa bellineńskiego, sufragana, kantora prałata i oficyała wileńskiego, a zatym, czy są jakie sumy kościołowi temu legowane, dokładnej wiadomości mieć nie można, zwłaszcza iż i niniejszy podproboszczy, in loco fundi zostający, o tym wszystkim jest niewiadomy. Biblioteki żadnej nie ma w plebanii, prócz ksiąg właściwie należących do ks. Dewojny, terażniejszego podproboszczego. Tych wyrażenie szczególne autorów do wizyty nie przyłącza się.

Ks. Andrzej Lenartowicz dziekan brasławski,
pleban taurogiński i tauropilski, wizytator generalny, mp. [l. 144]¹

---

¹ l. 141-141v, 142-142v, 143-143v – tušti.